

1 Väiksemate kohtuvaidluste menetluse olemasolu

Menetlusreeglid tsiviilasjade kohtulikuks menetlemiseks Eesti kohtutes on sätestatud [tsiviilkohtumenetluse seadustikus](#) (TsMS) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 861/2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus, alusel tsiviilasja lahendamisel kohaldatakse ulatuses, milles menetlus ei ole reguleeritud nimetatud määruses, tsiviilkohtumenetluse seadustikus lihtmenetluse kohta sätestatud. Nimetatud määruse alusel võib asja lahendada kohtualluvuse järgi pädev maakohus. Lihtmenetlust reguleeriva TsMS § 405 järgi menetleb kohus lihtmenetluse asja oma õiglase äranägemise kohaselt lihtsustatud korras, järgides üksnes TsMS-is sätestatud üldisi menetluspõhimõtteid.

1.1 Menetluse kohaldamisala, künnishind

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 861/2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus, alusel tsiviilasja lahendamisel kohaldatakse ulatuses, milles menetlus ei ole reguleeritud nimetatud määruses, tsiviilkohtumenetluse seadustikus lihtmenetluse kohta sätestatud. Eesti riigisestest asjade menetlemisel kohaldatakse lihtmenetluse sätteid juhul, kui tegemist on varalise nõudega hagiga ning hagihind ei ületa summat, mis arvestatuna põhinõudelt vastab 2000 eurole ja koos kõrvalnõuetega 4000 eurole.

1.2 Menetluse kohaldamine

TsMS § 405 lg 3 kohaselt võib kohus lihtsustatud korras hagi menetleda ilma, et selle kohta oleks vaja teha eraldi määrus. Kohus menetleb hagi lihtmenetluses oma õiglase äranägemise kohaselt lihtsustatud korras, järgides üksnes üldisi menetluspõhimõtteid. Lihtmenetluses tagab kohus menetlusosaliste põhiõiguste ja -vabaduste ning oluliste menetlusõiguste järgimise ning kuulab menetlusosalise tema taotlusel ära. Selleks ei pea korraldama kohtuistungit. Menetlusosalistele tuleb siiski teatada nende õigusest olla kohtu poolt ära kuulatud. Menetluse lihtsustamine on kohtu võimalus, mitte kohustus.

Hagi menetlemisel lihtmenetluses võib kohus muuhulgas:

- protokollida menetlustoiminguid üksnes ulatuses, milles kohus peab seda vajalikuks, ja välistada protokollile vastuväidete esitamise õiguse;
- määrata tähtaja seaduses sätestatud erinevana;
- tunnustada menetlusosalise lepingulise esindajana ka seaduses nimetatud isikuid;
- kalduda kõrvale tõendite esitamise ja kogumise vorminõuete kohta seaduses sätestatud ja tunnustada tõendina ka seaduses sätestamata tõendusvahendeid, muu hulgas menetlusosalise seletust, mis ei ole antud vande all;
- kalduda kõrvale menetludokumentide kättetoimetamise ja menetlusosaliste esitatavate dokumentide vorminõuete kohta seaduses sätestatud, välja arvatud hagi kostjale kättetoimetamisel;
- loobuda kirjalikust eelmenetlusest või kohtuistungist;
- koguda tõendeid omal algatusel;
- teha asjas otsuse kirjeldava ja põhjendava osata;
- tunnustada asjas tehtud lahend viivitamata täidetavaks ka muul juhul, kui on seaduses nimetatud, või ilma seaduses ettenähtud tagatiseta.

Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse algatamise avalduse saab kohtule esitada elektrooniliselt või postiteenuse osutaja vahendusel.

Elektrooniliselt on võimalik avaldus esitada selleks loodud infosüsteemi kaudu (E-toimik, <https://www.e-toimik.ee/>). E-toimiku kaudu avalduse esitamiseks saab isik infosüsteemi sisse logida ja seal toiminguid teha üksnes Eesti id-kaardiga. Samuti on elektrooniliselt võimalik avaldus kohtule esitada e-posti teel. Eesti kohtute kontaktandmed on kättesaadavad kohtute veebilehelt <http://www.kohus.ee/>.

Avaldus peab olema saatja poolt allkirjastatud. Elektrooniliselt esitatud avaldus peab olema varustatud saatja digitaalallkirjaga või edastatud muul sellesarnasel turvalisel viisil, mis võimaldab saatja tuvastada. Elektrooniliselt on avaldus võimalik esitada ka faksi teel või muus kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, tingimusel, et kirjaliku dokumendi originaal antakse kohtule üle viivitamata. Kohtulahendi peale kaebuse esitamise korral tuleb kaebuse originaal esitada kümne päeva jooksul.

Kohus võib menetlusosalise elektronpostiga esitatud avalduse või muu menetludokumendi lugeda piisavaks ka juhul, kui see ei vasta digitaalallkirjaga varustamise nõudele, kui kohtul ei ole kahtlust saatja isikus ja dokumendi saatmises, eriti kui samalt elektronposti aadressilt on kohtule sama asja menetluses sama menetlusosalise poolt varem esitatud digitaalallkirjaga dokumente või kui kohus on nõustunud, et talle võib avaldusi või muid dokumente esitada ka sellisel viisil.

Euroopa väiksemate nõuete määruse art 13 lg 1 b) ii) kohase nõusoleku andmine elektrooniliselt on võimalik elektroonilise infosüsteemi (<https://www.e-toimik.ee/>) kaudu, e-posti teel või faksiga eespool kirjeldatud tingimustel. Kinnituse võib kohtule esitada ka koos Euroopa väiksemate nõuete menetluse avaldusega.

Advokaatidele, notaritele, kohtutäituritele, pankrotihalduritele ja riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusele tuleb menetludokumendid kätte toimetada elektrooniliselt selleks ettenähtud infosüsteemi kaudu. Muul viisil kättetoimetamine on lubatud vaid mõjuval põhjusel. Lihtmenetluses võib menetludokumentide kättetoimetamisel küll kõrvale kalduda kättetoimetamise vorminõuete kohta sätestatud, kuid sellesse võimalusse tuleb suhtuda ettevaatusega. Kättetoimetamise reeglitest ei või kõrvale kalduda kostjale hagiavalduse kättetoimetamisel ja menetlusosalistele kohtulahendi kättetoimetamisel.

Riigilõivu suurus määratakse kindlaks tsiviilasja hinna järgi, mis omakorda määratakse kindlaks nõutava rahasummaga. Tsiviilasja hinna arutamisel tuleb liita põhinõude summa kõrvalnõuete summaga. Kui Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluses soovitakse viivise väljamõistmist, mis pole avalduse esitamise seisuga sissenõutavaks muutunud, tuleb avalduse esitamise seisuga arvestatud viivise summale liita summa, mis vastab ühe aasta eest arvestatud viivise summale. Riigilõivu suurus määratakse kindlaks saadud lõpliku rahasumma järgi (tsiviilasja hind) ning [riigilõivuseaduse](#) § 59 lg 1 liias 1 oleva tabeli järgi.

Apellatsioonkaebuse esitamisel tuleb tasuda riigilõivu sama palju, kui tuli tasuda Euroopa väiksemate nõuete avalduse esialgsel esitamisel maakohule, arvestades appellatsioonkaebuse ulatust. Määruskaebuse esitamisel ringkonnakohtusse tuleb tasuda riigilõivu 50 eurot. Riigikohtule kassatsioonkaebuse ja määruskaebuse esitamisel tuleb tasuda kautsjoni. Kassatsioonkaebuselt tasutakse kautsjonina üks protsent tsiviilasja hinnast, arvestades kaebuse ulatust, kuid mitte alla 100 euro ja mitte üle 3000 euro. Määruskaebuselt tasutakse kautsjonina 50 eurot.

Kohtuasjade toimingute riigilõivud ja kautsjonid tasutakse Rahandusministeeriumi kontodele:

SEB Pank – a/a EE571010220229377229 (SWIFT: EEUH22XX)

Swedbank – a/a EE062200221059223099 (SWIFT: HABAE2XX)

Luminor Bank – a/a EE221700017003510302 (SWIFT: NDEA22XX)

Kui Euroopa väiksemate nõuete menetluses tehtud jõustunud kohtuotsust vabatahtlikult ei täideta, tuleb isikul, kes soovib otsust sundtäita, pöörduda täitemenetluse algatamiseks [kohtutäituri](#) poole.

Artikli 21 lõike 2 punkti b kohaselt võetakse määruse alusel läbiviidud kohtumenetluses tehtud lahend Eestis täitmisele üksnes juhul, kui see on koostatud eesti või inglise keeles või kui kinnitusele on lisatud eesti- või ingliskeelne tõlge. Juhul, kui Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluses tehtud lahendi peale on esitatud apellatsioonkaebus, kohaldab määruse artiklis 23 sätestatud meetmeid ringkonnakohus, kuhu apellatsioonkaebus esitati. Juhul, kui kohtuotsus on tehtud tagaselja ning selle peale on esitatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 415 nimetatud kaja, tuleb avaldus meetmete kohaldamiseks esitada kaja lahendavale kohtule.

Juhul, kui apellatsioonkaebust veel esitatud ei ole, kohaldab määruse artiklis 23 nimetatud meetmeid asjas lahendi teinud kohus. Määruse artikkel 23 punktis c nimetatud meetme rakendamiseks on pädev maakohus, kelle tööpiirkonnas täitemenetlus toimub või peaks toimuma.

Täitemenetluse seadustiku §-s 46 sätestatud juhtudel võib täitemenetluse peatamise otsustada lisaks kohtule ka täitemenetlust läbiviiv kohtutäitur.

1.3 Vormid

Siseriiklikult kohaldatavad tüüpvormid lihtsustatud menetluste kasutamiseks puuduvad.

1.4 Õigusabi

Kui isik osaleb kohtumenetluses lepingulise esindaja kaudu, peab esindajal olema üldjuhul õiguse õppesuunal vähemalt riiklikult tunnustatud magistriraad, sellele vastav kvalifikatsioon Eesti Vabariigi haridusseaduse § 28 lõike 22 tähenduses või sellele vastav välisriigi kvalifikatsioon. Siiski võib lihtmenetluse asjas kohus lubada esindajana osaleda ka isikul, kes ei vasta nimetatud haridusnõudele, kuid on siiski kohtu hinnangul pädev kohtus esindama.

Lihtmenetluse erisused kohalduvad üksnes esimese astme kohtumenetluses maakohus. Maakohtu poolt tunnustatud lepinguline esindaja, kes ei vasta haridusnõudele, ei saa teha toiminguid ringkonnakohtus ega Riigikohtus.

Esindaja osavõtt asjast ei piira tsiviilkohtumenetlusteovõimelise menetlusosalise isiklikku osavõttu asjast. Esindaja käitumine ja teadmine loetakse võrdseks menetlusosalise käitumise ja teadmiseks.

Kui kohus leiab, et menetlusosaliseks olev füüsiline isik ei ole ise võimeline kaitsma oma õigusi ja tema olulised huvid võivad advokaadi abita jääda kaitseta, selgitab kohus talle võimalust saada riigi õigusabi.

Õigusabi andmine toimub tsiviilkohtumenetluse seadustiku menetlusabi andmise reeglite kohaselt (§ 180 jj) ja riigi õigusabi seaduses sätestatud korras. Riigi õigusabi andmine otsustatakse isiku taotluse alusel.

Riigi õigusabi antakse füüsilisele isikule, kelle elukoht on õigusabi andmise avalduse esitamise ajal Eesti Vabariigis või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis või kes on Eesti Vabariigi või mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik. Elukoha määramisel lähtutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artiklist 62. Muule füüsilisele isikule antakse õigusabi üksnes juhul, kui see tuleneb Eestile siduvast rahvusvahelisest kohustusest.

Taotlus riigi õigusabi saamiseks tsiviilasjas menetlusosalisena kohtumenetluses esitatakse kohtule, kes asja menetleb või kelle pädevuses oleks asja menetleda.

Riigi õigusabi võib saada füüsiline isik, kes oma majandusliku seisundi tõttu ei suuda õigusabi vajamise ajal tasuda asjatundliku õigusteenuse eest või suudab seda teha üksnes osaliselt või osamaksetena või kelle majanduslik seisund ei võimalda pärast õigusteenuse eest tasumist lihtsat toimetulekut. Füüsilisele isikule ei anta menetlusabi, kui:

- 1) menetluskulud ei ületa eeldatavasti menetlusabi taotleja kahekordset keskmist ühe kuu sissetulekut, mis on arvatud taotluse esitamisele eelnenud nelja kuu keskmise kuusissetuleku alusel ning millest on maha arvatud maksud ja sundkindlustuse maksed ja seadusest tulenevate ülalpidamiskohustuste täitmiseks ettenähtud summa, samuti mõistlikud kulud eluasemele ja transpordile;
- 2) menetlusabi taotleja saab menetluskulud kanda oma olemasoleva ja suuremate raskusteta müüdava vara arvel, millele saab seaduse kohaselt pöörata sissenõude;
- 3) menetlus on seotud menetlusabi taotleja majandus- või kutsetegevusega ega puuduta tema majandus- või kutsetegevusega mitteseotud õigusi. Nimetatud ei kehti osas, milles see välistab kohtusse pöördumisel ja apellatsioonkaebuselt riigilõivu tasumisest täielikult või osaliselt vabastamiseks menetlusabi andmise füüsilisele isikule, kui menetlus on seotud menetlusabi taotleja majandus- või kutsetegevusega ega puuduta tema majandus- või kutsetegevusega mitteseotud õigusi.

1.5 Tõendite kogumise eeskirjad

Kohus võib **lihtmenetluses** kalduda kõrvale tõendite esitamise ja kogumise vorminõuete kohta seaduses sätestatud ja tunnustada tõendina ka seaduses sätestamata tõendusvahendeid (nt menetlusosalise seletus, mis ei ole antud vande all). Erinevalt tavapärasest hagimenetlusest võib kohus lihtmenetluse asjas koguda tõendeid ka omal algatusel. Siiski tuleb silmas pidada, et kohtu tegevuse tagajärjel ei kannataks poolte võrdsus kohtu ees. Asjaolud, mille kohta kohus tõendeid kogub, peavad menetlusosalised olema eelnevalt kohtu ette toonud.

Tõendite kogumise eeskirjad on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku 25. peatükis. Kumbki pool peab hagimenetluses tõendama neid asjaolusid, millele tuginevad tema nõuded ja vastuväited, kui seadusest ei tulene teisiti. Pooled võivad kokku leppida tõendamiskoordamise jaotuse erinevalt seaduses sätestatud ja selle, millised on tõendid, millega mingit asjaolu võib tõendada, kui seadusest ei tulene teisiti. Tõendeid esitavad menetlusosalised. Kohus võib teha menetlusosalistele ettepaneku esitada täiendavaid tõendeid. Kui tõendit esitada sooviv menetlusosaline ei saa tõendit ise esitada, võib ta taotleda kohtult tõendite kogumist. Tõendit esitamisel või tõendite kogumise taotlemisel peab menetlusosaline põhjendama, millise asjas tähtsust omava asjaolu tõendamiseks ta soovib tõendit esitada või tõendite kogumist taotleb. Tõendite kogumise taotluses tuleb märkida ka kogumist võimaldavad andmed. Kohus annab menetlusosalistele eelmenetluses tähtsaja tõendite esitamiseks ja nende kogumise taotlemiseks. Kui menetlusosalise taotlus tõendeid koguda jäi rahuldamata seetõttu, et menetlusosaline jättis kohtu nõudmisest hoolimata tõendite kogumisega seotud kulud ette maksmata, ei ole tal hiljem õigust taotleda sellist kogumist, kui taotluse rahuldamine põhjustaks asja arutamise edasilükkamise.

Kui on vaja tõendeid koguda väljaspool asja menetleva kohtu tööpiirkonda, võib asja läbivaatav kohus teha määruse menetlustoimingu erinõude korras tegemiseks kohtus, kelle tööpiirkonnas on võimalik tõendeid koguda. Erinõue täidetakse korras, mis on kehtestatud erinõudes taotletava menetlustoimingu tegemiseks. Menetlusosalistele teatatakse menetlustoimingu aeg ja koht, kuid menetlusosalise puudumine ei takista erinõude täitmist. Menetlustoimingu protokoll ja erinõude täitmisel kogutud tõendid saadetakse viivitamata asja läbivaatavale kohtule. Kui erinõude alusel menetleva kohtu poolt tõendite kogumisel tekib vaidlus, mille lahendamiseks sõltub tõendite kogumise jätkamine ja mida erinõude alusel menetlev kohus lahendada ei või, lahendab vaidluse põhiasja menetlev kohus. Kui erinõuet täitev kohus leiab, et asja lahendamise seisukohalt on mõistlik anda tõendite kogumine üle teisele kohtule, esitab ta sellele kohtule asjakohase taotluse ja teatab sellest menetlusosalistele.

Eesti tsiviilkohtumenetluses on lubatud kasutada välisriigis selle riigi seaduste kohaselt kogutud tõendeid, kui nende saamiseks tehtud menetlustoiming ei ole vastuolus Eesti tsiviilkohtumenetluse põhimõtetega. EL Nõukogu määruse 1206/2001 liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades sätestatud korras tõendite kogumist taotlenud Eesti kohtu koosseis või korralduse alusel tegutsev kohtunik võib selle määruse kohaselt viibida välisriigi kohtu poolse tõendite kogumise juures ja osaleda selles. Menetlusosalised, nende esindajad ja eksperdid võivad osaleda tõendite kogumisel samas ulatuses, nagu nad võivad osaleda tõendite kogumisel Eestis. Määruse artikli 17 lõike 3 kohaselt lubatud Eesti kohtu poolse vahetusel tõendite kogumisel mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis võib osaleda asja lahendav kohtukoosseis, korralduse alusel tegutsev kohtunik või kohtu määratud ekspert.

Kui tõendeid tuleb koguda mujal kui Euroopa Liidu liikmesriigis, taotleb kohus tõendite kogumist selleks pädeva ametkonna kaudu vastavalt tsiviil- ja kaubandusajades välisriigis tõendite kogumise konventsioonile. Kohus võib välisriigis koguda tõendeid ka Eesti Vabariiki selles riigis esindava saadiku või pädeva konsulaarametniku vahendusel, kui välisriigi õiguse järgi ei ole see keelatud.

Tõendi esitanud või tõendite kogumist taotlenud pool võib tõendist loobuda ja tõendi tagasi võtta üksnes vastaspoole nõusolekul, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

1.6 Kirjalik menetlus

Lihtmenetluse asja võib lahendada kirjalikus menetluses. Kohus tagab menetlusosaliste põhiõiguste ja -vabaduste ning oluliste menetlusõiguste järgimise ning kuulab menetlusosalise tema taotlusel ära. Selleks ei pea korraldama kohtuistungit. Kohus võib loobuda kirjalikust eelmenetlusest või kohtuistungist.

1.7 Kohtuotsuse sisu

Otsus koosneb sissejuhatausest, resolutsioonist, kirjeldavast ja põhjendavast osast.

Otsuse sissejuhatauses märgitakse:

otsuse teinud kohtu nimetus;

otsuse teinud kohtuniku nimi;

otsuse avalikult teatavakstegemise aeg ja koht;

tsiviilasja number;

hagi ese;

tsiviilasja hind;

menetlusosaliste nimed ja isiku- või registrikoodid;

menetlusosaliste aadressid, kui see on ilmselt vajalik otsuse täitmiseks või tunnustamiseks;

menetlusosaliste esindajate nimed, esindajate asendumise korral viimaste esindajate nimed;

viimase kohtuistungiga aeg või viide asja lahendamisele kirjalikus menetluses.

Otsuse kirjeldavas osas märgitakse loogilises järjekorras lühidalt ja olulist sisu esile tuues esitatud nõuded ja nende kohta esitatud väited, vastuväited ja esitatud tõendid.

Otsuse põhjendavas osas märgitakse kohtu tuvastatud asjaolud ja nendest tehtud järeldused, tõendid, millele on rajatud kohtu järeldused, samuti seadused, mida kohus kohaldas. Kohus peab otsuses põhjendama, miks ta ei nõustu hageja või kostja faktiilsete väidetega. Kohus peab otsuses kõiki tõendeid analüüsima. Kui kohus mõnda tõendit ei arvesta, peab ta seda otsuses põhjendama. Alternatiivse nõude rahuldamisel ei pea teise alternatiivse nõude rahuldamata jätmist põhjendama.

Lihtmenetluses võib kohus teha otsuse ilma kirjeldava ja põhjendava osata võipõhjendavas osas piirduda üksnes õigusliku põhjenduse ja tõendite, millele on rajatud kohtu järeldused, märkimisega.

Otsuse resolutsiooniga lahendab kohus selgelt ja ühemõtteliselt poolte nõuded ja veel lahendamata taotlused, samuti rakendatud hagi tagamise abinõudega seotud küsimused. Resolutsioon peab olema selgelt arusaadav ja täidetav ka muu otsuse tekstita.

Resolutsiooni juures märgitakse ka otsuse edasikaebamise kord ja tähtaeg, muu hulgas kohus, kuhu kaebus tuleb esitada, ning viide, et kaebus võidakse lahendada kirjalikus menetluses, kui kaebuses ei taotleta selle lahendamist istungil. Tagaseljaotsuses märgitakse õigus esitada otsuse peale kaja.

Resolutsiooni juures selgitatakse ka seda, et juhul, kui kaebuse esitaja soovib taotleda kaebuse esitamiseks menetlusabi (nt riigilõivu tasumisest vabastamist apellatsioonkaebuse esitamisel), tuleb tal menetlustähtaja järgimiseks menetlustoiming teha, st kaebus esitada apellatsioonitähataja kestel.

1.8 Kulude hüvitamine

Üldised põhimõtted :

Hagimenetluse kulud kannab pool, kelle kahjuks otsus tehti.

Pool, kelle kahjuks otsus tehti, hüvitab teisele poolele nii kohtukulud, kui ka kohtumenetluse tõttu tekkinud vajalikud kohtuvälised kulud.

Kohtukulud on riigilõiv, kautsjon ning asja läbivaatamise kulud. Asja läbivaatamise kulud on: a) tunnistaja-, eksperdi- ja tõlgikulud ning kohtuexpertiisiseaduse alusel hüvitatavad menetlusvälisel isikul seoses ekspertiisi tegemisega tekkinud kulud; b) dokumentaalse tõendi ja asitõendi saamise kulud; c) vaatluse kulud, muu hulgas sellega seotud vajalikud kohtu sõidukulud; d) menetlusdokumentide kohtutäituri vahendusel ning välisriigis ja eksterritoriaalsetele Eesti Vabariigi kodanikele kättetoimetamise ja edastamise kulud; e) menetlusdokumentide väljastamise kulud; f) tsiviilasja hinna määramise kulud. Kohtuvälised kulud on mh: a) menetlusosaliste esindajate kulud; b) menetlusosaliste sõidu-, posti-, side-, majutus- ja muud sellesarnased kulud, mis on kantud seoses menetlusega; c) menetlusosaliste saamata jäänud töötasu või muu püsiv sissetulek; d) seaduses sätestatud kohtueelse menetluse kulud, välja arvatud juhul, kui hagi on esitatud hiljem kui kuus kuud pärast kohtueelse menetluse lõppu; e) kohtutäituri tasu hagi tagamise eest ja hagi tagamise määruse täitmise kulud; f) kohtutäituri tasu menetlusdokumentide kättetoimetamise eest; g) kohtutäituri tasu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 655/2014 alusel tehtud Euroopa arestimismääruse täitmise eest ja Euroopa arestimismääruse täitmise kulud, samuti Kohtutäituri ja Pankrotihaldurite Koja tasu sama määruse alusel esitatud teabe hankimise taotluse läbivaatamise eest; h) menetluskulude kandmisel menetlusabi taotlemise avalduse menetlemise kulud; i) lepitusmenetluses osalemise kulud juhul, kui kohus on kohustanud pooli osalema selles.

Poolte seadusliku esindaja menetluskulud hüvitatakse samas korras kui poole menetluskulud.

Hagi osalise rahuldamise korral kannavad pooled menetluskulud võrdsetes osades, kui kohus ei jaota menetluskuludid võrdeliselt hagi rahuldamise ulatusega või ei jäta menetluskuludid täielikult või osaliselt poolte endi kanda.

Kulude jaotus märgitakse lõpplahendis. Kulude summaline kindlaksmääramine toimub vastavalt menetluskulude kindlaksmääramise reeglitele kas vaidluse sisulise lahendamise kohta tehtud lõpplahendis või eraldi menetluses pärast vaidluse kohta tehtud sisulise lõpplahendi jõustumist.

1.9 Edasikaebamise võimalus

Lihtmenetluse asjas tehtud otsuses võib maakohus märkida, et ta annab loa otsuse edasikaebamiseks. Sellise loa annab kohus eelkõige juhul, kui apellatsioonikohtu lahend on maakohtu arvates vajalik ringkonnakohtu seisukoha saamiseks mingi õigusnormi kohta. Edasikaebamise loa andmist ei pea otsuses põhjendama.

Lihtmenetluses tehtud otsuse resolutsiooni juures märgib kohus otsuse edasikaebamise korra ja tähtaja. Ringkonnakohtu võib apellatsioonkaebust lihtmenetluse asjas menetleda sõltumata maakohtu loast ja apellatsioonkaebuse saab esitada sõltumata maakohtu loast. Kui maakohus edasikaebamise

luba andnud ei ole, menetleb ringkonnakohus apellatsioonkaebust tingimusel, et maakohtu otsuse tegemist võis mõjutada selge eksimus õiguse kohaldamisel või asjaolude tuvastamisel. Ringkonnakohus võib siiski keelduda väikest hinda arvestades apellatsioonkaebuse menetlemisest üksnes juhul, kui asja lahendus maakohtus on tõenäoliselt õige ja täiendav asja menetlemine apellatsioonimenetluses põhjustaks üksnes tarbetut kulu nii ajaliselt kui ka rahaliselt. Ringkonnakohus ei või jätta apellatsioonkaebust menetlemata ainuüksi põhjusel, et tegemist on lihtmenetluse asjaga. Euroopa väiksemate kohtuvaidluste määruse kohaselt tehtud kohtuotsuse peale on poolel ja iseseisva nõudega kolmandal isikul võimalik esitada esimese astme kohtu otsuse peale apellatsioonkaebus kohtuotsuse teinud maakohtu kohtualluvuse järgsele ringkonnakohtule. Iseseisva nõudeta kolmas isik võib esitada apellatsioonkaebuse juhul, kui see ei ole vastuolus selle hageja või kostja kaebusega, kelle poolel ta menetluses osaleb. Kaebuse esitamiseks või muu menetlustoimingute tegemiseks kehtib kolmanda isiku suhtes sama tähtaeg kui selle hageja või kostja suhtes, kelle poolel ta menetluses osaleb. Apellatsioonkaebust ei või esitada, kui mõlemad pooled on apellatsioonkaebuse esitamise õigusest kohtule tehtud avalduses loobunud. Apellatsioonkaebuse võib esitada 30 päeva jooksul, alates otsuse apellandile kättetoimetamisest, kuid mitte hiljem kui viie kuu möödumisel esimese astme kohtu otsuse avalikult teatavastegemisest.

Kui apellatsioonitähataja jooksul tehakse asjas täiendav otsus, hakkab apellatsioonitähataeg kulgema täiendava otsuse kättetoimetamisest ka esialgselt tehtud otsuse suhtes uuesti. Kirjeldava või põhjendava osata tehtud otsuse täiendamise korral puuduva osaga hakkab apellatsioonitähataeg uuesti kulgema tervikotsuse kättetoimetamisest.

Poolte kohtule avaldatud kokkuleppel saab apellatsioonitähataega lühendada, samuti pikendada kuni viie kuuni otsuse avalikult teatavastegemisest.

Apellatsioonkaebuses võib tugineda üksnes väitele, et esimese astme kohtu otsus põhineb õigusnormi rikkumisel või et apellatsioonimenetluses arvestamisele kuuluvate asjaolude ja tõendite kohaselt tuleks apellatsioonimenetluses teha esimese astme kohtu otsusest erinev otsus.

Apellatsioonkaebuses märgitakse muu hulgas: 1) kaevatava otsuse teinud kohtu nimetus, otsuse kuupäev ja tsiviilasja number; 2) apellandi selgelt väljendatud taotlus, märkides ära, millises ulatuses apellant esimese astme kohtu otsust vaidlustab ning missugust ringkonnakohtu lahendit apellant taotleb; 3) apellatsioonkaebuse põhjendus; 4) kaevatava otsuse kättetoimetamise aeg.

Apellatsioonkaebuse põhjenduses tuleb märkida: 1) millist õigusnormi on esimese astme kohus oma otsuses või otsuse tegemisel rikkunud või missuguse asjaolu on esimese astme kohus ebaõigesti või ebapiisavalt tuvastanud; 2) millest tuleneb õigusnormi rikkumine või asjaolu ebaõige või ebapiisav tuvastamine; 3) viide tõenditele, millega apellant soovib iga faktiväidet tõendada.

Kaebusele lisatakse dokumentaalsed tõendid, mida esimese astme kohtus ei esitatud ja mille vastuvõtmist apellant kohtult taotleb. Kui apellatsioonkaebuse põhjendamiseks nimetatakse uusi asjaolusid ja tõendeid, tuleb apellatsioonkaebuses märkida uute asjaolude ja tõendite esimese astme kohtus esitamata jätmise põhjus.

Kui apellant soovib, et kohus kuulaks ära tunnistaja või võtaks menetlusosalise seletuse vande all või korraldaks ekspertiisi või vaatluse, tuleb seda koos põhjendusega kaebuses märkida. Sel juhul tuleb kaebuses märkida tunnistajate või ekspertide nimed, aadressid ja sidevahendite numbrid, kui need on teada.

Kui apellant soovib asja arutamist kohtuistungil, peab ta seda apellatsioonkaebuses märkima. Vastasel juhul loetakse, et ta on nõus asja lahendamisega kirjalikus menetluses.

Kui kohus on teinud otsuse ilma kirjeldava või põhjendava osata, tuleb maakohtule kümne päeva jooksul otsuse kättetoimetamisest teatada apellatsioonkaebuse esitamise soovist. Kohus täiendab otsust puuduva osaga kirjalikus menetluses. Otsuse täiendamise korral puuduva osaga hakkab apellatsioonkaebuse esitamise tähtaeg uuesti kulgema täiendava otsuse kättetoimetamisest arvates. Apellatsioonimenetluse osaline võib Ringkonnakohtu otsuse peale esitada kassatsioonkaebuse Riigikohtule, kui ringkonnakohus on oluliselt rikkunud menetlusõiguse normi või ebaõigesti kohaldanud materiaalsoiguse normi. Iseseisva nõudeta kolmas isik võib esitada kassatsioonkaebuse tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel. Kassatsioonkaebust ei saa esitada, kui mõlemad pooled on kaebuse esitamise õigusest kohtule tehtud avalduses loobunud.

Kassatsioonkaebuse võib esitada 30 päeva jooksul otsuse kassaatorile kättetoimetamisest alates, kuid mitte pärast viie kuu möödumist ringkonnakohtu otsuse avalikult teatavastegemisest.

Art 18 kohase läbivaatamise taotlemiseks tuleb avalduse lahendanud maakohtule esitada kaja. Kaja esitatakse tagaseljaotsuse teinud maakohtule tagaseljaotsuse kättetoimetamisest alates 30 päeva jooksul. Kui tagaseljaotsus toimetatakse kätte avalikult, võib kaja esitada 30 päeva jooksul alates päevast, kui kostja sai tagaseljaotsusest või selle täitmiseks algatatud täitemenetlusest teada.

Viimati uuendatud: 04/04/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.